

станатъ, да излѣзатъ на свобода, но усилията имъ оставатъ напраздно. Следъ голѣми борби и мжчнотии тѣ излизатъ отъ тази хуня, но безъ душата си. Тѣлото имъ остава на една страна, душата — на друга, и тѣ се лутатъ като странници на земята, безъ приятели и познати. Близкитѣ имъ взиматъ тѣлата имъ, погребватъ ги, пѣятъ надгробни пѣсни, държатъ речи за тѣхното земно величие, говорятъ за тѣхнитѣ подвизи и дѣла, докато най-после казватъ: Богъ да ги прости! Къде е истинскиятъ човѣкъ, какво е станало съ него, тѣ нищо не знаятъ и не се интересуватъ. Значи, докато останкитѣ на човѣка сж предъ васъ, вие имъ четете надгробни речи за утѣха. Вдигнатъ ли останкитѣ имъ, всичко се забравя. Ние не се интересуваме отъ надгробнитѣ речи, които се държатъ за умрѣлитѣ, нито пъкъ отъ неизпълненитѣ обещания, които се даватъ на живитѣ. Колкото надгробнитѣ речи могатъ да възкресятъ мъртвитѣ, толкова и неизпълненитѣ желанія хранятъ живия.

Една циганка имала едно детенце, което много обичала. Единъ день детето заболѣло сериозно и, презъ време на боледуването си, то искало отъ майка си да му купи нѣщо за ядене. — Мамо, искамъ да ми купишъ геврече. — Ще ти купя, мама, ще ти купя. — Искамъ малко млѣчице. — Ще ти купя, мама. — Искамъ малко баница. — Ще ти купя, мама. Майката обещавала да изпълни желаніята на детето си, но нищо не купувала. Тя само залѣгвала детето, че ще му купи, каквото иска, ще задоволи желаніята му, докато детето умрѣло. Циганката започнала да го оплаква и да нарежда: Е, мама, поне си хапна отъ всичко, което сърдцето ти искаше. — Хахнало си е детето отъ всичко, но въ вѣображението си, а не въ действителностъ. И българитѣ иматъ обичай да обещаватъ, че ще направятъ това-онова, но малцина изпълняватъ обещаніята си. Докато човѣкъ е живъ и здравъ и живѣе въ лишения, обещаватъ му, че ще го назначатъ на служба, ще му помогнатъ да излѣзе отъ сиромашията си. Обещаватъ и не изпълняватъ обещаніята си. Щомъ умре, тогава всички се разтичватъ, колятъ курбанъ, агне за него, да си хапне. Въ сжщностъ, тѣ ще си хапнатъ, а не умрѣлиятъ. Ще се събератъ въ негово име на трапеза, да кажатъ за него: Богъ да го прости!